

Documentnummer: D/23/125495

Zaaknummer: Z/23/119156

Voorstel tot Uitbreiding Boa capaciteit

Van:	<i>College (portefeuillehouder Schneider)</i>
Voorstel:	<p>Voorgesteld wordt om:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Het huidige aantal Boa's van 1,5 Fte uit te breiden naar 3,5 Fte.2. Hiervoor vanaf 2024 structureel een bedrag van €170.000 beschikbaar te stellen ten laste van post onvoorzien 2024 ev.
Bijlagen:	<p>Ter inzage: Notitie Boa-toezicht Maasgouw.</p>

*Namens het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris,*

Toelichting

Voorstel tot Uitbreiding Boa capaciteit

Inleiding:

Tien kernen en ruim 24.000 inwoners, een belangrijke binnenvaarthaven, veel ruimte voor de zorg, een rijke historie, de Maasplassen en een mooie, bosrijke natuur. Maasgouw is sterk op het gebied van toerisme en recreatie, zorg en met name scheepvaartgerelateerde industrie.

Bij een gemeente met deze identiteit hoort een goed georganiseerd en voldoende robuust gebiedsgericht toezicht (verder: boa-toezicht). Dit boa-toezicht wordt in opdracht van de gemeente Maasgouw uitgevoerd door de MER-Omgevingsdienst (MER-OD) en bedraagt momenteel ongeveer 1,5 fte.

In het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 is het thema ondermijning geprioriteerd. De aanpak is een belangrijke veiligheidsopgave. Geconstateerd werd dat er zich regelmatig incidenten voordoen op en rond de Maasplassen. Zoals vaarovertreden en geluidsoverlast, illegaal kamperen, stroperij en criminele/ondermijnende activiteiten. Verschillende partijen hebben hier taken en bevoegdheden. Maar de gezamenlijke effectiviteit is nog onvoldoende, mede door onduidelijkheid over de rolverdeling. Hierin zijn stappen nodig. De gemeente heeft in het toezicht en handhaving een belangrijke rol.

Met de huidige beschikbare handhavingscapaciteit zijn we echter onvoldoende in staat om adequaat in te spelen op deze ontwikkelingen binnen het grondgebied van Maasgouw.

In bijgevoegde notitie wordt dit verder toegelicht. Kort samengevat zijn de belangrijkste knelpunten bij de uitvoering van de boa-werkzaamheden voor de gemeente Maasgouw: weinig flexibiliteit (1,5 fte, nauwelijks vervangcapaciteit), toenemend aantal klachten en toenemend aantal thema's waarop toezicht nodig en wenselijk is.

Beslispunten:

1. Het huidige aantal Boa's van 1,5 Fte uit te breiden naar 3,5 Fte.
2. Hiervoor vanaf 2024 structureel een bedrag van €170.000 beschikbaar te stellen ten laste van post onvoorzien 2024 ev.

Argumenten:

In bijgevoegde notitie zijn de werkzaamheden, behoeften en knelpunten uitvoerig beschreven. De strekking hiervan is als volgt te kenschetsen:

- 1.1 Met de huidige beschikbare handhavingscapaciteit zijn we onvoldoende in staat om in te spelen op belangrijke ontwikkelingen binnen het gemeentelijk grondgebied. Het wordt de laatste jaren steeds drukker op en rond het water in Maasgouw. Als gemeente Maasgouw houden wij echter in (zeer) beperkte mate toezicht langs en op de (gemeentelijke) plassen. Mede oorzaak is de uitgestrektheid van het gebied in relatie tot de beschikbare capaciteit. Geconstateerd wordt dat toezicht en handhaving niet gelijk opgaan met het toenemende aantal (water)recreanten. Criminaliteit, overlast (in de breedste zin van het woord), bezoekersdruk en verruwing in reacties van publiek nemen toe. Toezicht en handhaving in het buitengebied staat hierdoor onder druk. In dit kader wordt opgemerkt dat er meerdere partijen betrokken zijn bij de handhaving en toezicht op en rond het water. Dat heeft te maken met het feit dat diverse wateren en gebieden onder verschillende (vaarweg)beheerders (en verantwoordelijkheden) vallen. De belangrijkste zijn:
 - a. De Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur van de politie. Voorheen heette dit de waterpolitie. De waterpolitie houdt toezicht op zowel de beroeps- als recreatievaart.
 - b. Rijkswaterstaat. Het geven van voorlichting, inspecteren vaarwegen, zorgen voor begeleiding en te hulp schieten bij incidenten. Men heeft hiervoor Boa's in dienst.
 - c. Provincie Limburg. Boa's van de Groen Brigade. Deze zien oa toe op stroperij en illegaliteit in het buitengebied.
 - d. Waterschap Limburg: Hun Boa's zien toe op schoon en veilig water.

- e. Gemeente Maasgouw als beheerder van o.a. percelen en lokale wateren, zoals de haven in Wessem. Verantwoordelijk voor toezicht op de naleving van o.a. Omgevingswet en Apv bv. illegaal kamperen, geluidsoverlast, afval (samengevat als 'kleine ergernissen'). Met het huidige aantal Boa's zijn we nagenoeg niet toegerust voor deze taak.
- f. Natuurbeheerorganisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Limburgs Landschap. Toezicht op de naleving van o.a. de natuurwetgeving in het landelijk gebied.
- g. Federatie Sportvisserij Limburg. Ziet met eigen Boa's onder andere toe op de naleving van de Visserijwet.

Naast al deze partijen werken we op de Limburgse schaal ook nog samen. Samen Sterk in Limburg (SSiL) is een brede handhavingssamenwerking in het buitengebied. De samenwerking wordt gevormd door 39 partijen met als doel misstanden in het buitengebied van Limburg effectief te kunnen aanpakken. De gemeente Maasgouw is een van de partners.

- 1.2 Ongeveer 20% van het grondgebied van Maasgouw bestaat uit water. Dit brengt veel recreatie op en rond de (Maas)plassen met zich mee. Door de toename van de (water)recreatie komt ook de (vaar)veiligheid onder druk te staan. Het vaarincident enkele jaren terug op de Oolderplas te Herten is hier een voorbeeld van.
Als gevolg van dit incident en mede vanwege de nauwe verwevenheid hebben de gemeente Roermond en Maasgouw afgesproken te onderzoeken in hoeverre er samengewerkt kan worden om de (vaar)veiligheid op de (Maas)plassen te vergroten. De gemeente Roermond is hiermee inmiddels op projectmatige basis van start gegaan. Als onderdeel hiervan zijn er inmiddels twee extra Boa's in Roermond aangesteld. De gemeente Maasgouw wil graag hierbij aansluiten door ook twee extra Boa's te werven. Deze samenwerking maakt adequaat optreden en efficiëntere handhaving mogelijk op en rond de Maas(plassen) mogelijk.
- 1.3 Naast de (vaar)veiligheid op het water is sprake van toename van diverse vormen van overlast rond het water (op de oever). Te denken valt aan geluidsoverlast, afval/milieu, illegaal kamperen en (nacht)vissen. Inmiddels is ook ervaring opgedaan met een illegale rave-party. Met de uitbreiding wordt de beschikbaarheid en daarmee de flexibeler inzetbaarheid vergroot.
- 1.4 In het kader van ons streven naar een veilige en integere leefomgeving heeft het Regionaal Informatie- en Expertise Centra (RIEC) een grondig onderzoek uitgevoerd naar ondermijnend gedrag op en rond het water in Roermond, Leudal en Maasgouw. Uit dit onderzoek zijn enkele belangrijke conclusies naar voren gekomen die pleiten voor het versterken van de gemeentelijke handavingsinspanningen, waaronder het versterken van de aanwezigheid en vergroten van de zichtbaarheid van handhaving en toezicht op en rond het water. Dit vergt een integrale en samenhangende aanpak tussen de drie gemeenten en andere partijen. Wil de gemeente Maasgouw hier op een adequate wijze uitvoering aan geven dan kan dit alleen met uitbreiding van de bestaande boa capaciteit.
- 1.5 De boa speelt op meerdere terreinen een belangrijke rol in de aanpak van criminele en ondermijnende activiteiten. Te denken valt aan het toezicht op de naleving van het bijhouden van het nachtregister (artikel 2:27 Apv) en het verkopersregister (artikel 2:49 Apv). Vanwege onvoldoende capaciteit is hier tot op heden hier onvoldoende aandacht aan besteed.
- 1.6 De laatste jaren is een opmerkelijke stijging waargenomen in de vraag naar de inzet van boa's buiten de reguliere kantooruren. De redenen achter deze groeiende vraag zijn divers, variërend van de wens om toezicht te versterken tijdens drukke recreatieperiodes (denk aan evenementen) tot het effectiever bestrijden van illegale activiteiten die juist buiten kantooruren plaatsvinden. Daarnaast maakt de uitbreiding ook mogelijk dat de Boa's met z'n tweeën op pad gaan. Mede uit het oogpunt van de eigen veiligheid is dit, in het bijzonder in de avonduren, gewenst.
- 1.7 Een ander voorbeeld is het toezicht tijdens en rondom evenementen, wat meestal plaatsvindt in de avonden en/of weekenden. Een korte rekensom ter illustratie: voor de inzet tijdens een evenement zoals de 'Slag om Stevensweert' op zaterdag en zondag, waarbij per dag ongeveer 12 uur toezicht nodig is met 2 boa's (vanwege veiligheid). Daarbovenop komt nog een toeslag voor het weekend (zaterdag 75%, zondag 100%). Dat betekent dus dat er in totaal 45 uur is ingezet: 21 uur op zaterdag en 24 uur op zondag. Deze uren worden op een ander moment gecompenseerd, wat kan leiden tot beperkte beschikbaarheid van boa's voor Maasgouw in de daaropvolgende week (1,5 FTE is per week 54 uur). In totaal is er (ongeveer) 1,5 fte aan boa's domein I beschikbaar voor Maasgouw. Dit betekent dat er weinig robuustheid is in de organisatie van het boa-toezicht, aangezien vervanging bij ziekte, inzet bij hoge urgentie zoals tijdens de Corona-pandemie en inzet op nieuwe aandachtsgebieden (zoals toezicht op onjuist aanmeren van pleziervaartuigen in Thorn) uitdagingen opleveren aan de zijde van de MER-OD.
- 1.8 Een andere trend is dat er steeds meer meldingen over het openbaar gebied binnenkomen bij de MER-OD. Bij de MER-OD wordt voortdurend gekeken naar mogelijkheden om klachten zo efficiënt mogelijk op te pakken, bijvoorbeeld door klachten te clusteren, telefonisch af te handelen waar mogelijk, gesprekken met klagers/beklaagden in plaats van formele afhandeling, enzovoort. De klachtafhandeling vindt zoveel mogelijk plaats tijdens het gebiedsgerichte toezicht, met uitzondering van urgente klachten/meldingen (die uiteraard direct worden opgepakt). Het aantal meldingen met betrekking tot

het openbare gebied (de boa-meldingen) is de afgelopen jaren toegenomen. Ter illustratie: waar het aantal meldingen in Maasgouw in 2018 nog op 468 lag, waren er dat in 2021 al 682 en tot en met Q2 van 2023 (het eerste halfjaar) al 307 meldingen. Hoewel dit aantal op zichzelf geen directe invloed heeft op de benodigde capaciteit, wordt de 'vrije patrouilleerruimte' en tijd om andere zaken op te pakken, naast het afwikkelen van de meldingen, steeds kleiner. Dit vormt een groeiend knelpunt.

- 1.9 Door extra Boa capaciteit kan deze meer zichtbaar en ogen en oren zijn in de wijk en waarnemingen doen in het kader van de openbare orde en veiligheid. Dit kan worden gerealiseerd als er ruimte beschikbaar komt voor een BOA om zonder 'specifieke meldingen onder de arm' in de wijken aanwezig te kunnen zijn. Er kan dan ingesprongen worden op de ruimte die de wijkagent achterlaat door andere werkzaamheden: de rol van informatie tanken uit de buurt en inspelen op ontwikkelingen. Nu werkt de BOA op basis van een piepsysteem en is er nagenoeg geen ruimte om zelfstandig zaken op te pakken of te onderzoeken die niet gemeld zijn. Door de vele meldingen is er voor de BOA ook geen ruimte om in voorkomende gevallen een luisterend oor te bieden voor onze burgers.
- 1.10 Tussen de politie en de boa's zijn werkafspraken gemaakt over 'wie doet wat en wanneer'. Deze afspraken zijn vastgelegd in een handhavingsarrangement. Met de uitbreiding van het aantal boa's kan, vanuit gemeentelijk perspectief, (nog) beter uitvoering worden gegeven aan dit handhavingsarrangement. Mocht de uitbreiding van het aantal boa's echter gevolgen hebben voor het handhavingsarrangement dan wordt samen met de politie bekeken of aanpassing noodzakelijk is. Samenwerking en efficiënte inzet van middelen, gezien vanuit ieders verantwoordelijkheid, is en blijft hierbij het uitgangspunt.
- 1.11 Toezicht en handhaving zijn per definitie problematisch. Als het goed gaat, worden toezicht en handhaving vaak ervaren als een extra kostenpost, lastendruk en een vorm van onnodige jurisdisering. Echter, als zich een incident of calamiteit heeft voorgedaan, wordt al snel de vraag gesteld of het toezicht voldoende was en of de toezichthouder zijn taken voldoende heeft uitgevoerd. Om de huidige opgave adequaat te kunnen uitvoeren is het van belang dat de gemeente Maasgouw voldoende hiertoe is toegerust (kwalitatief, kwantitatief en qua instrumentarium). Met de uitbreiding van het aantal Boa's neemt Maasgouw haar verantwoordelijkheid en levert hierdoor een evenredige bijdrage aan de veiligheid op en rond het water.

Kanttekeningen:

Bij onvoldoende boa-capaciteit zal er een keuze en prioritering gemaakt moeten worden in en van de werkzaamheden.

Samenhang met andere Beleidsdocumenten:

Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.

Communicatie:

Niet van toepassing.

Financiën

De kosten van uitbreiding met 2 Fte BOA toezicht bedragen structureel € 170.000. Hierin is vooralsnog niet voorzien in onze meerjarenbegroting 2024 en verder. De nu voorliggende concept begroting 2024 waarbij reeds rekening wordt gehouden met de verwerking van de septembercirculaire 2023 en de structurele verwerking van de 2^e prorap 2023 geeft een positief saldo op onze post onvoorzien.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Financiële foto 2024-2027	€ 1.967.700	€ 3.391.700	€ 834.800	€ 397.000
Septembecirculaire 2023 (nota van wijziging)	€ 574.000	€ 569.000	€ 535.000	€ 1.236.000
Mutaties 2e Programmarapportage 2023	-€ 616.700	-€ 617.500	-€ 622.800	-€ 622.800
Totaal generaal onvoorzien structureel	1.925.000	3.343.200	747.000	1.010.200

De extra bijdrage aan de MER-OD voor deze 2 Fte BOA ad € 170.000 structureel kan dan ook uit deze post onvoorzien worden afgedekt. De bijdrage van Maasgouw aan de MER-OD zal dan (via een begrotingswijziging in 2024 van de GR-MER) structureel verhoogd worden met € 170.000.

Planning en uitvoering:

Na instemming wordt gestart met de werving van de boa's. Mede vanwege de krapte op de arbeidsmarkt in dit segment is het lastig om een inschatting te geven wanneer de nieuwe boa's inzetbaar zijn.

Bijlagen:

Bijlage 1: Notitie Boa-toezicht Maasgouw

Team: Bestuurszaken, Strategie en Control